ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ
RA SYUNIK MARZ

Մարզկենտրոնը՝	*Marz centre*
ք. Կապան	Kapan town
Տարածաշրջանները՝	***Territoires***
Կապան,	Kapan,
Գորիս,	Goris,
Սիսիան,	Sisian,
Մեղրի	Meghri
Քաղաքները՝	***Towns***
Կապան,	Kapan,
Գորիս,	Goris,
Սիսիան,	Sisian,
Մեղրի,	Meghri,
Ագարակ,	Agarak,
Քաջարան,	Qajaran,
Դաստակերտ	Dastakert

Տարածքը Territory	4506 քառ. կմ sq. km
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը Territory share of the marz in the territory of RA	15.1%
Քաղաքային համայնքներ Urban communities	7
Գյուղական համայնքներ Rural communities	102
Քաղաքներ Towns	7
Գյուղեր Villages	127
Բնակչության թվաքանակը 2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Population number as of January 1, 2011	152.9 հազ. մարդ ths. persons
այդ թվում՝ including:	
քաղաքային urban	103.5 հազ. մարդ ths. persons
գյուղական rural	49.4 հազ. մարդ ths. persons
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը, 2010թ. Share of marz population size in RA population size, 2010	4.7 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը Share of urban population size	67.7 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	333598 հա ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	43970 հա ha

ՀՀ Սյունիքի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի հարավում: Մարզը հյուսիսից սահմանակից է ՀՀ Վայոց ձորի մարզին, հարավից՝ պետական սահմանով սահմանակից է Իրանին (սահմանի երկարությունը 42 կմ է), արևմուտքից՝ Նախիջևանին և արևելքից՝ Արցախին:

Syunik marz of RA is situated in the south of the Republic of Armenia. In the North the marz borders with RA Vayots Dzor marz, in the South it borders with Iran, (the length of border is 42 km), in the West - Nakhijevan and in the East - Artsakh.

Օգտակար հանածոներով ամենահարուստ մարզն է: Դրանցից կարևորագույններն են՝ գունավոր (պղինձ, մոլիբդեն, ցինկ և այլ գունավոր) և թանկարժեք (ոսկի, արծաթ) մետաղների հանքաքարերը, ինչպես նաև ոչ մետաղային օգտակար հանածոների մի ամբողջ շարք (շինարարական և երեսապատման քարեր, բազալտային հումք, կրաքարի և այրվող թերթաքարերի, մարմարի, գրանիտի պերլիտի և դիատոմիտների պաշարներ):

Կապան քաղաքից հարավ՝ Ծավ գետի կիրճում գտնվում է աշխարհի ամենախոշոր բնական սոսիների ռելիկտային պուրակը, որը զբաղեցնում է զրեթե 120 հա տարածություն (ծառերի տարիքը հաշվվում է հարյուրամյակներով): Այդ եզակի պուրակի որոշ ծառերի տրամագիծը հասնում է 3 մ-ի, իսկ բարձրությունը՝ 30-35 մ-ի:

Ողջի գետի աջ ափին, անտառում է գտնվում Վահանավանքը (X-րդ դար)՝ պատմական Սյունիքի հոգևոր և մշակութային կենտրոններից մեկը,իսկ 25կմ հեռավորության վրա՝ նեղ կիրճերով, թավուտ անտառներով <<*Շիկահող*>> *պետական արգելոցը:*

Ծովի մակերևույթից 3250 մ բարձրության վրա՝ Կապույտ լճից սկիզբ է առնում ***Մեղրի գետը,*** իսկ Կապուտջուղ լեռան (3905մ) հալոցքաջրերից՝ Կապուտջուղ գետը, որի հետ Քաջարանց գետի միահյուսումից կազմավորվում է Ողջի գետը:

Մարզի ամենագրավիչ վայրերից մեկը, հայկական միջնադարյան ճարտարապետության հուշարձան Տաթևի վանական համալիրն է (IX դար), որտեղ 1390-1435թթ.գործել է Տաթևի նշանավոր համալսարանը:

2010թ.-ին շահագործման է հանձնվել 5.7 կմ երկարությամբ աշխարհի ամենաերկար <<Տաթևեր>> ճոպանուղին (առավելագույն բարձրությունը 380 մ), որն անցնում է Որոտան գետի կիրճով, ձգվում սարերի վրայով և Հալիձոր գյուղից հասնում Տաթևի վանական համալիր:

Որոտանի կիրճում են գտնվում Տաթևի ՀԷԿ-ը՝Որոտանի ՀԷԿ-երի կասկադի առաջնեկը և Շամբի ջրամբարը, որտեղից 18 կմ երկարությամբ թունելով ջուրը հասնում է Տաթևի ՀԷԿ-ի տուրբիններին:

Սիսիան քաղաքից 6 կմ հեռավորության վրա է գտնվում ***Շաքիի ջրվեժը***՝ Փոքր Կովկասի լեռների ամենախոշոր ջրվեժը (բարձրությունը 18 մ):

Սիսիան քաղաքից 3.2 կմ դեպի հյուսիս գտնվում է <<*Զորաց քարեր*>> *հուշարձանախումբը*, որը հայտնի է նաև Քարահունջ անունով: Այն մեգալիթյան դարաշրջանի (մ.թ.ա. 2-րդ հազարամյակ) ծնունդ է: Զորաց քարերը հանդիսանում են աշխարհում հայտնի հնագույն մեգալիթիկ համալիրներից և աստղադիտարաններից մեկը,հնդեվրոպական քաղաքակրթության քարեղարան -վկայարան, որի գաղտնիքները դեռևս բացահայտված չեն գիտության կողմից: Զորաց քարերը հաճախ անվանում են <<հայկական Սթոունհենջ>>՝ նկատի ունենալով, որ ուսումնասիրողների կարծիքով այստեղ ևս առկա է մեգալիթիկ աստղադիտարան:

ՀՀ Սյունիքի մարզը, զրավելով ռազմավարական և աշխարհաքաղաքական նշանակության կարևոր դիրք, ունենալով բնահումքային հարուստ պաշարներ, արտադրական մեծ ներուժ և հանդիսանալով հանրապետության ամենախոշոր վարչական ու տնտեսական մարզերից մեկը, միաժամանակ մնում է համեմատաբար քիչ բնակեցված և տնտեսապես թույլ յուրացված, ինչը մասամբ պայմանավորված է մայրաքաղաքից ունեցած մեծ հեռավորությամբ և տրանսպորտային հաղորդակցության այլընտրանքային միջոցների բացակայությամբ:

It is the richest marz of the republic with useful minerals. The most important of them are non-ferrous metals (copper, molybdenum, zinc and athers non-ferrous) and precious metals (gold, silver) and also non-metal useful minerals (construction and decorative stones, basalt raw materials, limestone and burnt shale marble and granite resources).

The biggest world sycamore relict park is situated in the Tsav river pass at the south of Kapan town that occupies 120 ha territory (trees age is numbered by centuries). Some trees' s diameter of this exceptional park reaches 3 m and the height is 30-35 m.

On the right bank of Voghji river is situated Shikahogh state preservation.In the depths of forest Vahanavanq (X century is situated, which is one of spiritual and cultural centers of Syunik marz and in 25 km distans in narrow defines and the depths of forest the ***"Shikahogh" state preservation***).

Meghri river begins from Kapuyt lake situated at the height of 3250 m above sea level and Kaputjugh river – from melt water of Kaputjugh mountain (3905 m) that interlacing with Qajarants river forms Voghji river.

One of the most attractive places in Syunik region is medicval Armenian architecture monument Tatev monastery complex (IX century) where in 1390-1435 acted the famous Tatev university.

In 2010 the longest ropeway of the world ,,Tatevner" was put into operation (maximum height 380 m length 5.7) which passes through Vorotan river canyon, streches over mountains and reaches from Halidzor village to Tatev monastery complex.

Tatev hydro-electric station, i.e. the firstling of Vorotan hydro-electric stations cascade and Shamb reservoir are situated in the Vorotan pass, from where a water by tunnel with a length of 18 km reaches to turbines of Tatev hydro-electric station.

Shaki waterfall, the biggest waterfall (18 m) of Small Caucasus mountains is situated in 6 km distance from Sisian town.

,,Zorac qarer" group of monuments is situated 3.2 km north from Sisian city. It is also called Qarahunch and it's a creation of megalitic era (BC 2nd millennium). ,,Zorac qarer" is one of the famous ancient megalitic complexes and observatories, it is a stone-aged cestificate of Indo-European civilization, whose mysteries aren't revealed by the science yet. ,,Zorac qarer" is often called ,,Armenian stonehenge" considering that there is a megalitic observatory there in researchers' opinion.

RA Syunik marz occupying strategic and geographic-political important position, having rich resources of natural raw materials, industrial big capacity and being one of the biggest administrative and economic regions of the republic, at the same time is remained as a one of not enough inhabited and economically developed marzes, which is connected with a big distance from the capital and lack of alternative modes of transport communication.

Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը ***արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ճյուղերն են:***

2010թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն՝ 18.3 %,
- գյուղատնտեսություն 5.7 %,
- շինարարություն՝ 7.2 %,
- մանրածախ առևտուր՝ 0.9 %,
- ծառայություններ՝ 1.1 %:

Մարզի արդյունաբերության հիմնական ճյուղը հանքարդյունաբերությունն է և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը: Մարզում արտադրվող էլեկտրաէներգիայի գերակշիռ մասը բաժին է ընկնում Որոտանի ՀԷԿ-ի կասկադին:

Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է ***բուսաբուծության*** (մասնավորապես՝ հացահատիկային մշակաբույսերի և կարտոֆիլի արտադրություն) և ***անասնաբուծության*** (մասնավորապես՝ խոշոր եղջերավոր անասունների բուծում) մեջ:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային և էլեկտրատրանսպորտով (ճոպանուղի):

Մարզի տարածքով է անցնում Հայաստանն Իրանի հետ կապող ավտոմայրուղին, որն էական դեր ունի մարզի տնտեսության զարգացման գործում: 2008թ.-ին շահագործման է հանձնվել «Կապան-Ծավ-Մեղրի» ռազմավարական նշանակություն ունեցող ավտոմայրուղին, որը, որպես այլընտրանք «Կապան-Քաջարան-Մեղրի» միջպետական ճանապարհին՝ տեխնիկական ցուցանիշներով գերազանցում է վերջինիս:

Կապան քաղաքը (2010թ. տարեվերջ՝ 45.5 հազ. Բնակիչ) գտնվում է Խուստուփ լեռան ստորոտում (3201 մ), հեռավորությունը Երևանից 301 կմ: Հանրապետության խոշոր արդյունաբերական քաղաքներից մեկն է:

Տնտեսության առաջատար ճյուղն արդյունաբեբությունն է, ընդհանուր ծավալում գերակշռողը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույններն են գունավոր և ազնիվ մետաղների արդյունահանումը: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև մշակող արդյունաբերությունը (սննդամթերքի, կարի, ոչ հանքային շինանյութերի, ալյումինե և մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների, կահույքի և սարքավորանքի արտադրության) և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը:

Քաջարան քաղաքը (2010թ. տարեվերջին՝ 8.1 հազ. բնա-կիչ, գտնվում է Երևանից 327կմ հեռավորության վրա) ՀՀ գունավոր մետալուրգիայի կենտրոնն է՝ պղնձի և մոլիբդենի հզոր հումքային բազա հանդիսացող հազվագյուտ հանքավայրի շահագործման հիման վրա: ***Տնտեսության*** հիմնական և առաջատար ճյուղը հանքարդյունաբերությունն է: Քաղաքի տնտեսության մեջ իր բաժինն ունի նաև մշակող արդյունաբերությունը, որի մեջ հատկապես առանձնանում են սննդամթերքի և պատրաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրությունը:

Գորիս քաղաքի (2010թ. տարեվերջին՝ 23.1 հազ. բնակիչ, գտնվում է Երևանից 236 կմ հեռավորության վրա) տնտեսության հիմնական ճյուղը արդյունաբերությունն է: Հիմնականում զարգացած են էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը, սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների, կարի, ալյումինե և

The most developed branches of ***economy are industry and agriculture.***

In 2010 the share of economy main branches of RA Syunik marz in total volume of correspondent branches of the republic comprised

- industry 18.3%,
- agriculture 5.7 %,
- construction 7.2 % ,
- retail trade 0.9 %,
- services 1.1%.

The main branches of ***marz industry*** are ***mining industry*** and ***production*** of ***electric energy***. The prevailing part of electrical energy produced in the marz belongs to Vorotan hydro-electric station cascade.

The ***agriculture*** of the marz is mainly specialized in ***plant growing*** (especially grains and potato growing) and ***animal husbandry*** (especially cattle farming).

Freight and passenger transportations in the marz are implemented by road transport and electric transports (cableway) .

Armenia-Iran motor-road passes through the ***marz,*** which has a great importance for the marz economy development. In 2008 the "Kapan-Tsav-Meghri" motor-road of strategic importance was put into operation, which is alternative for "Kapan-Qajaran-Meghri" interstate road alternative and in technical indicators it surpassed the last one.

Kapan town (45.5 ths. inhabitants in the end of the year 2010) is situated at the foot of Khustup mountain (3201 m), is situated in 301km distance from Yerevan, It is one of big industrial towns of the republic.

The main branches of economy are industry and construction. The leading trend of industry is mining industry, especially non ferrous and noble metals production. The manufacturing industry (production of food cloting, non-metallic construction materials aliuminium and metal plastic products, wood and wood products, furiture and equipment) and electricity production have also the siqnicant share.

Qajaran town (8.1 ths. inhabitants in the end of the year 2010, is situated in 327 km distance from Yerevan) is the centre of the republican non-ferrous metallurgy, based on the exploitation of rare mine that is a powerful mine basis of cooper and molybdenum. The main branch of ***economy*** is mining industry. Construction also has its part in the economy of the town.

The main branch of ***Ghoris town*** (in 2010-23.1 ths. inhabitants, it is situated in 236 km distance from Yerevan) economy is Industry. Basically, productions of electric energy, food, textile and sewing product, aluminum and metal-plastic product, wood working and electronics are developed.

մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների և էլեկտրասարքավորանքի արտադրությունները:

Սիսիան քաղաքի (2010թ. տարեվերջին՝ 16.8 հազ. բնակիչ, գտնվում է Երևանից 206 կմ հեռավորության վրա)տնտեսության ծավալում գերակշռողը էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է, որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև սննդամթերքի և այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների արտադրությունները:

Դաստակերտ քաղաքի (գտնվում է Երևանից 226 կմ հեռավորության վրա) բնակչությունը 2010թ. տարեվերջին կազմել է 0.3 հազ. մարդ: Ներկայումս աշխատանքներ են տարվում պղնձի և մոլիբդենի հանքերը վերագործարկելու համար:

Մեղրի քաղաքի (2010թ. տարեվերջին՝4.8հազ. բնակիչ, գտնվում է Երևանից 373 կմ հեռավորության վրա) տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը մշակող արդյունաբերությունն է: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն էլեկտրաէներգիայի և մրգերի պահածոների ու հյութերի արտադրությունը:

Ագարակ քաղաքի (2010թ. տարեվերջին՝ 4.9 հազ. բնակիչ, գտնվում է Երևանից 385 կմ հեռավորության վրա)) տնտեսության առաջատար ճյուղը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույնը գունավոր մետաղների արդյունահանումն է: Քաղաքի տնտեսության զարգացումը կապված է պղնձամոլիբդենային արտադրության հետ: Ագարակում է գտնվում Հայաստան-Իրան սահմանային և մաքսային կետերը:

Sisian town (16.8 ths. inhabitants in 2010, is situated in 206 km distance from Yerevan) economy is mainly specialized in mining industry, in particular, non metal mineral other produce production and manufacturing industry, of which food and beverages, textile and sewing produce productions.

In the end of the year 2010 population number of ***Dastakert town*** comprise 0.3 ths. people, is situated in 226 km distance from Yerevan.

The prevailing trend of ***Meghri town*** (4.8 ths. Inhabitants, is situated in 373 km distance from Yerevan) economy is manufacturing. Electric energy, fruit tin and beverages productions have certain share.

The main branch of economy of ***Agarak town*** (4.9 ths. inhabitants in 2010, is situated in 385 km distance from Yerevan) is mining industry, the main important of which is non ferrous metal production. The town economy development is connected to cooper and molybdenum production. Armenia-Iran border post, customs-house and cross-border market are situated in Agarak.

ՄՇՏԱԿԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՔԱՅԻՆ ԽՄԲԵՐԻ, 2011թթ. հունվարի 1-ի դրությամբ
REZIDENT POPULATION BY AGE –SPECIFIC GRUPS, 2011 as of January 1

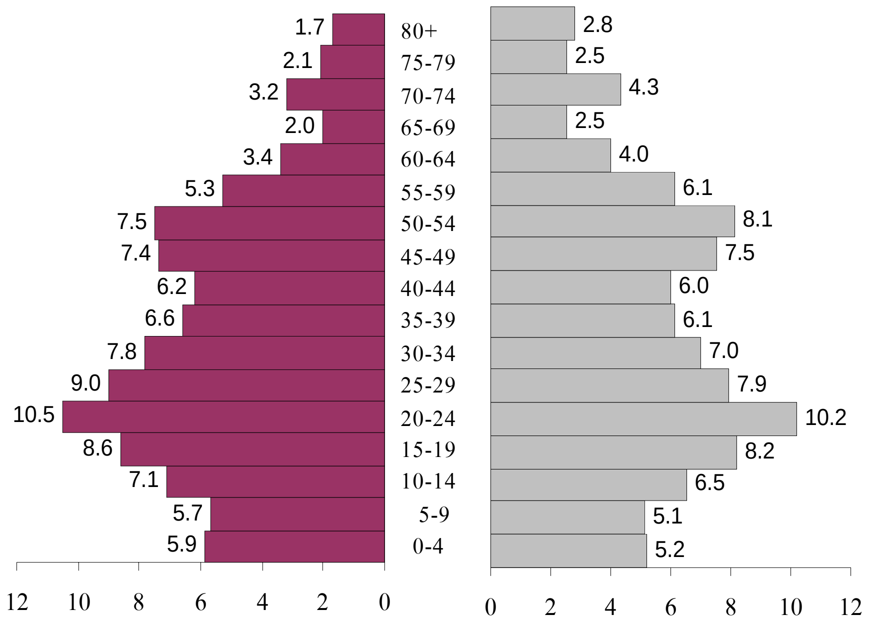

ՄԱՆՐԱԾԱԽ ԱՌԵՎՏՐԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐ
RETAIL TRADE UNITS

	Քանակը Number					
	2006	2007	2008	2009	2010	
Մանրածախ առևտրի օբյեկտներ, ընդամենը	436	415	460	472	440	Retail trade units, total
այդ թվում՝						*including*
խանութներ	139	138	175	184	174	shops
կրպակներ	280	248	246	244	219	kiosks
գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաներ	3	3	3	1	1	markets of agricultural produce
սպառողական ապրանքների շուկաներ	2	2	4	5	4	markets of consumer goods
առևտրի այլ օբյեկտներ	12	24	32	38	42	other trade units

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
EDUCATIONAL INSTITUTIONS

	Քանակը Number					
	2006	2007	2008	2009	2010	
Պետական նախադպրոցական	50	55	51	46	49	State pre-school
Պետական հանրակրթական	124	123	124	125	123	State general educational
Ոչ պետական հանրակրթական	-	1	1	-	-	Non-state general educational
Երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոններ	18	18	15	19	17	Music and art school youth creative(cultural) centre
Պետական նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) ուսումնական[1]	1	2	2	4	4	State preliminary vocational educational[1]
Պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	8	8	8	8	8	State middle vocational educational
Ոչ պետական միջին մասնագիտական ուսումնական	-	-	-	-	-	Non-state middle vocational educational
Պետական բարձրագույն ուսումնական	1	1	1	1	1	State higher educational
Պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատության մասնաճյուղ	1	2	2	2	2	Branch of state higher educational
Ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական	2	2	2	1	1	Non-state higher educational

[1] Այստեղ և հետայսու՝ 2009 և 2010թթ. ցուցանիշներում ներառված են նաև այն միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, որոնք իրականացնում են նախնական (արհեստագործական) ծրագիր:
[1] Here and hereinafter – the data for 2009 and 2010 also include those middle vocational educational institutions, which implement preliminary vocational program.

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ
URBAN COMMUNITIES

Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը	Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը Population de jure number as of	
				2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ*, մարդ January 1*, 2010, people	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ*, մարդ January 1*, 2011, people
Կապան	Kapan	ք. Կապան	t. Kapan	45488	45459
Քաջարան	Qajaran	ք. Քաջարան	t. Qajaran	8498	8112
Գորիս	Goris	ք. Գորիս	t. Goris	23022	23074
Մեղրի	Meghri	ք. Մեղրի	t. Meghri	4775	4789
Ագարակ	Agarak	ք. Ագարակ	t. Agarak	4881	4908
Սիսիան	Sisian	ք. Սիսիան	t. Sisian	16735	16773
Դաստակերտ	Dastakert	ք.Դաստակերտ	t. Dastakert	303	303

ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ
RURAL COMMUNITIES

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** Population de jure number** as of	
				2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2010, people	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2011, people
1	Ագարակ	Agarak		183	175
2	Ալվանք	Alvanq		343	323
3	Ախլաթյան	Akhlatyan		459	601
4	Ակներ	Akner		1338	1349
5	Աղիտու	Aghitu		304	376
6	Աղվանի	Aghvani		88	85
7	Աճանան	Atchanan		154	157
8	Անգեղակոթ	Angeghakot		2057	2036
9	Անտառաշատ	Antarashat		120	111
10	Աշոտավան	Ashotavan		647	653
11	Առաջաձոր	Arajadzor		164	147
12	Արավուս	Aravus		227	184
13	Արծվանիկ	Artsvanik		578	573
14	Արևիս	Arevis		140	71
15	Բալաք	Balak		213	201
16	Բարձրավան	Bardzravan		175	174
17	Բնունիս	Bnunis		188	167
18	Բռնակոթ	Brnakot		2315	2152
19	Գեղանուշ	Geghanush	·Գեղանուշ /Geghanush ·Գոմարան/ Gomaran	286	278
20	Գեղի	Geghi	·Գեղի/ Geghi ·Գեղավանք/Geghavank ·Կարդ / Kard ·Կիցք /Kitsq ·Վերին Գեղավանք/ Verin Geghavanq ·Քարուտ /Qarut	138	167
21	Գետաթաղ	Getatagh		220	208
22	Գորայք	Gorayk		580	428
23	Գուդեմնիս	Gudemnis		39	42
24	Դավիթ Բեկ	David Bek		813	815
25	Դարբաս	Darbas	·Դարբաս / Darbas ·Շամբ/ Shamb	1234	1213
26	Եղեգ	Egheg		113	110

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** Population de jure number** as of	
				2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2010, people	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2011, people
27	Եղվարդ	Eghvard		272	267
28	Թանահատ	Tanahat		76	74
29	Թասիկ	Tasik		291	286
30	Իշխանասար	Ishkhanasar		271	264
31	Լեհվազ	Lehvaz		605	623
32	Լեռնաձոր	Lernadzor	·Լեռնաձոր/ Lernadzor ·Կավճուտ / Kavchut ·Մուսալլամ / Musallam ·Ներքին Գիրաթաղ / Nerqin Giratagh ·Վերին Գիրաթաղ / Verin Giratagh	547	986
33	Լիճք	Lichk		156	161
34	Լծեն	Ltsen		178	118
35	Լոր	Lor		420	421
36	Խդրանց	Khdrants		55	52
37	Խնածախ	Khnatsakh		1073	1063
38	Խնձորեսկ	Khndzoresk		2260	2263
39	Խոզնավար	Khoznavar		407	402
40	Խոտ	Khot		1079	1039
41	Ծավ	Tsav	·Ծավ/ Tsav ·Շիշկերտ / Shishkert	351	382
42	Ծղուկ	Tsghuk		451	450
43	Կաղնուտ	Kaghnut		109	106
44	Կարճևան	Karchevan		292	256
45	Կոռնիձոր	Kornidzor		1326	1347
46	Կուրիս	Kuris		61	66
47	Հալիձոր	Halidzor		707	601
48	Հարթաշեն	Hartashen		717	734
49	Հարժիս	Harjis		1014	1013
50	Հացավան	Hatsavan		280	245
51	Ձորաստան	Dzorastan		61	62
52	Ճակատեն	Chakaten		137	135
53	Մուցք	Mutsk		375	357
54	Ներքին Խնձորեսկ	Nerqin Khndzoresk		321	325
55	Ներքին Խոտանան	Nerqin Khotanan		70	75
56	Ներքին Հանդ	Nerqin Hand		78	69
57	Նժդեհ	Njdeh	·Նժդեհ/ Njdeh ·Ցղունի /Tsghuni	188	125
58	Նորաշենիկ	Norashenik		118	112
59	Նորավան	Noravan		524	521
60	Նոր Աստղաբերդ	Nor Astghaberd	·Նոր Աստղաբերդ / Nor Astghaberd ·Աջաբաջ / Ajabaj ·Գետիշեն / Getishen ·Ոչեթի/ Vocheti	93	97
61	Նռնաձոր	Nrnadsor		140	141
62	Շաղատ	Shaghat		1219	1215
63	Շաքի	Shaki		1611	1268
64	Շենաթաղ	Shenatagh		422	405
65	Շիկահող	Shikahogh		189	133
66	Շինուհայր	Shinuhayr		2865	2767
67	Շվանիձոր	Shvanidzor		306	298

	Համայնքի անվանումը	Community name	Բնակավայրի անվանումը Settlement name	Մշտական բնակչության թվաքանակը** Population de jure number** as of	
				2010թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2010, people	2011թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, մարդ January 1, 2011, people
68	Շրվենանց	Shrvenantz		76	75
69	Շուռնուխ	Shurnukh	•Շուռնուխ / Shurnukh •Աղբուլաղ/Aghbulagh •Վանանդ/ Vanand •Ձորակ(Փայտամշակ-ման գ.կ.)/ Dzorak (Village near wood-working factory)	224	204
70	Որոտան (Գորիսի տարածաշրջան)	Vorotan (Goris region)		307	308
71	Որոտան (Սիսիանի տարածաշրջան)	Vorotan (Sisian region)		282	238
72	Չափնի	Chapni		56	58
73	Սալվարդ	Salvard		396	226
74	Սառնակունք	Sarnakunk		519	480
75	Սյունիք	Syunik	•Սյունիք / Syunik •Բարգուշատ / Bargushat •Դիցմայրի / Ditsmayri •Խործոր / Khordzor •Սզնակ/ Sznak	1294	1296
76	Սպանդարյան	Spandaryan		486	485
77	Սվարանց	Svarants		270	270
78	Սրաշեն	Srashen		91	83
79	Սևաքար	Sevaqar		102	97
80	Վահրավար	Vahravar		47	46
81	Վաղատին	Vaghatin		756	675
82	Վաղատուր	Vaghatur		476	458
83	Վանեք	Vanek		71	54
84	Վարդանիձոր	Vardanidzor	•Վարդանիձոր/ Vardanidzor •Այգեձոր /Aygedzor •Թխկուտ / Tkhkut	292	294
85	Վարդավանք	Vardavanq		91	94
86	Վերին Խոտանան	Verin Khotanan		199	203
87	Վերիշեն	Verishen		2532	2489
88	Տաթև	Tatev		892	908
89	Տանձավեր	Tandzaver		212	212
90	Տանձատափ	Tandzatap		100	99
91	Տաշտուն	Tashtun		134	134
92	Տավրուս	Tavrus		96	86
93	Տեղ	Tegh		2520	2525
94	Տոլորս	Tolors		450	450
95	Տորունիք	Torunik		138	124
96	Ուժանիս	Ujanis		87	89
97	Ույծ	Uyts		586	584
98	Քաշունի	Qashuni		27	25
99	Քաջարան	Qajaran		212	217
100	Քարահունջ	Qarahunj		1303	1305
101	Քարաշեն	Qarashen		640	584
102	Օխտար	Okhtar		87	82

ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ 10 000 ԲՆԱԿԻՉ ՈՒՆԵՑՈՂ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻ ՇԱՐՔ ԲՆՈՒԹԱԳՐԻՉՆԵՐ, 2010թ.
SOME SOCIAL INDICATORS OF DISTRICT COMMUNITY WITH 10 000 POPULATION IN RA SYUNIK MARZ, 2010

	Ընդա-մենը Total	*նրանցից՝ including:*		
		կանայք[1] women[1]	տղա-մարդիկ[1] men[1]	
Բնակչությունը, մարդ	10000	5033	4967	Population, person
Ծնվածներ, մարդ	113	52	61	Births, person
Մահացածներ, մարդ	83	39	44	Deaths, person
Ամուսնություններ	45	X	X	Marriages
Ամուսնալուծություններ	6	X	X	Divorces
Մեկ բնակչի ապահովվածությունն ընդհանուր բնակմակերեսով, քառ.մ	27.2	X	X	Total area of housing stock provided per inhabitant, square metre
Կրթության ոլորտ. հաճախումը կրթօջախներ, մարդ՝				Education sphere, attendance to educational institutions, person
նախադպրոցական	249	123	126	pre-school
հանրակրթական	1099	541	558	general schools
երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի դպրոցներ, մանկապատանեկան-ստեղծագործական կենտրոններ	148	102	46	musical, art schools, creative centers for children
նախնական մասնագիտական (արհեստագործական)	17	4	13	preliimary vocational
միջին մասնագիտական	87	51	36	middle vocational
բարձրագույն մասնագիտական	151	80	71	higher
Առողջապահության ոլորտ՝				Public health sphere
հաճախել են պոլիկլինիկա տարվա ընթացքում (հաճախումների քանակը)	50344	…	…	annual attendance to polyclinic during the year (number of attendances)
Մարզիկներ, մարդ	117	23	94	Athletes, person
Զբաղվածներ, մարդ	3374	…	…	Employed, person
նրանցից՝ գիտական հիմնարկներում	-	-	-	of which - in Science establishments
նրանցից՝ գիտության դոկտոր	-	-	-	of which - doctors of Science
գիտության թեկնածուներ	-	-	-	candidates of Science
ուսուցիչներ	163	132	31	teachers
բժիշկներ	19	…	…	physicians
միջին բուժանձնակազմ	53	…	…	paramedical personnel
Գործազուրկներ /պաշտոնապես գրանցված/, մարդ	351	245	106	Unemployed /officially registered/ person
Սոցիալական ապահովության ոլորտ				Social insurance sphere
ընդամենը կենսաթոշակառուներ, տարեվերջի դրությամբ, մարդ	1670	…	…	total pensioners/ as of the end of the year/ person
աղքատության ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն ստացող ընտանիքներ	271	X	X	families that get poverty family benefit and one-time benefit
Հաճախումների քանակը տարվա ընթացքում				Annual attendance during the year
գրադարան	34147	…	…	library
թատրոն	1161	…	…	theatre
համերգ	-	-	-	concert
թանգարան	324	…	…	museum
Իրավական ոլորտ				Law sphere
հանցագործության դեպքերի քանակը, տարվա ընթացքում	33	X	X	total crimes, during the year
այդ թվում՝ ոչ մեծ ծանրության	13	X	X	of which - not grave crime
միջին ծանրության	9	X	X	medium crime
ծանր	10	X	X	grave crime
առանձնապես ծանր	1	X	X	special grave crime

[1] *Ցուցանիշները հաշվարկային են:*
The indicators are accountable.